

ท้องถิ่นปริทรรศน์

๑ สมพันธ์ เตชะอธิก

โฮมสุขอีสาน

ภาคอีสานมีคนมากที่สุด ยากจนที่สุด หนี้สินมากที่สุด มีผู้สูงอายุมากที่สุด แต่มีความสุขได้

ภาคอีสานมีประชากร 1 ใน 3 ของประเทศ หรือ ประมาณ 21 ล้านกว่า ล้านคน มีคนยากจนประมาณ 3.7 ล้านคน หรือร้อยละ 44.5 ของคนจนทั่วประเทศ มีผู้สูงอายุร้อยละ 31.9 หรือ 3 ล้านกว่าคน จังหวัดนครราชสีมา มีผู้สูงอายุมากที่สุด 423,934 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

แต่คนอีสานก็มีภาษา มีปัญญา มีนิทานก้อม มีดนตรี มีร้องรำทำเพลง มีหมอลำ มีความพยายามป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ จากหน่วยงานทั้งรัฐ เอกชน ภาควิชาการและภาคประชาสังคม โดยเฉพาะสมัชชาสุขภาพทุกจังหวัดที่พยายามร่วมทุกข์ร่วมสุขในการสร้างนโยบายสาธารณะด้านสุขภาพ ที่มีนิยามไม่ใช่แค่เจ็บป่วยเท่านั้น แต่รวมถึงสุขภาวะทางจิตใจ

ทางสังคมและทางปัญญา แม้ทุกข์ยากลำบากแต่สร้างความสุขได้

ปีนี้เป็นปีที่ 2 ที่สมัชชาสุขภาพ 20 จังหวัดภาคอีสาน มารวมตัวกันจัดเวทีวิชาการ “โฮมสุขอีสาน” เพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม โดยมีการประมวลผลงาน รวม 33 เรื่อง แบ่งเป็น 4 ประเด็นใหญ่ๆ ได้แก่

ประเด็นทรัพยากรและพลังงาน มี 9 เรื่อง/พื้นที่ ได้แก่ เรื่องการจัดการขยะ 4 เรื่อง การทำนาเกลือ การจัดการน้ำเพื่อการเกษตร การปกป้องชุมชนจากการจะสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวล และการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นความมั่นคงด้านอาหาร มี 7 เรื่อง/พื้นที่ ได้แก่ ลดการใช้สารกำจัดวัชพืช เกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ 3 เรื่อง นาข้าวอินทรีย์ อาหารปลอดภัย และความมั่นคงด้านอาหาร

ประเด็นสังคมสุขภาวะ มี 10 เรื่องพื้นที่ ได้แก่ พยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดี มี 2 เรื่อง สุขภาวะผู้สูงอายุ มี 2 เรื่อง ท้องไม่พร้อมในวัยรุ่น มี 5 เรื่อง และบทบาท อสม.ในกระบวนการพัฒนานโยบายสาธารณะ

ประเด็นธรรมนุญสุขภาพ มี 7 เรื่อง/พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดหนองคาย สกลนคร บึงกาฬ ร้อยเอ็ด เลย อ่างนาจเจริญและอุดรธานี

นอกจากนี้ยังมีการประมวลผลเรื่องสำคัญๆ อีก 4 เรื่องได้แก่นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคอีสาน, ชีพจรอีสาน : ทรัพยากรในดิน สิน

ในน้ำ ข้าวปลาอาหาร คือหัวใจของคนอีสานและประเทศไทย, สุขภาวะผู้สูงอายุอีสานและสิทธิพลเมืองต่อการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ

ผู้เขียนมีส่วนร่วมร่วมกับสมาชิกรัฐสภา 20 จังหวัด ในฐานะประธาน อำนวยการดูแลเวทีวิชาการโฮมสุขอีสาน มา 2 ปี ปีนี้จัดวันที่ 21-22 มิถุนายน 2559 ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีพี่น้องสมาชิกเข้าร่วมกว่า 230 คน จึงเป็นการยกระดับความรู้จากการปฏิบัติจริง ปัญหาจริงและความพยายามผลักดันไปสู่ นโยบายระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับชาติ

ที่สำคัญคือระดับที่เครือข่ายสุขภาพทำกันเอง เป็นการเปลี่ยนแปลง นวัตกรรมที่มีทั้งสิ่งใหม่และภูมิปัญญาชุมชนที่ภาครัฐยังไม่ได้ป้องกัน และแก้ไขปัญหามากเท่าที่ควรจนก่อให้เกิดผลกระทบไปทั่วแผ่นดินอีสาน

สมาชิกรัฐสภา 20 จังหวัดภาคอีสาน อันเป็นการรวมตัวของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทั้งภาครัฐ วิชาการ ประชาสังคม อปท.และชุมชน จึงเป็นการคิดดีทำดีที่พยายามหาวิธีการหรือทางเลือกกำหนดทิศทางนโยบาย และการปฏิบัติการใหม่ๆในการป้องกันและแก้ไขสุขภาพภาวะ

ด้วยพลังการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อน นโยบายและการปฏิบัติที่ดีต่อสุขภาพะคนอีสานจึงเป็นการสร้างสุขร่วมกัน ท่ามกลางการต่อสู้และปรับตัวกับนโยบาย โครงการ กฎหมายของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพะคนอีสาน

หมายเหตุเนื้อหาโดยสรุปสำคัญๆในแต่ละประเด็นจะได้ทยอยเขียน เล่าสู่กันอ่านต่อไป